

Personlighet hos hund

Kenth Svartberg, Fil. Dr. etologi www.svartbergs.se

Personlighet hos hund

Hundens typiska känslor, tankemönster och beteende

Hur tillförlitlig är observationen? (*reliabilitet*)

Hur väl stämmer observationen med hundens beteende i andra (relevanta) situationer (*validitet*)

Beskriva hundens beteende (för att därigenom förstå hundens personlighet)

eller

Skatta hundens personlighet direkt

Etoqram

- Direkt stirrande
- Rest ragg
- Stel kroppshållning
- Skällande
- Morrande
- Morr-skällande
- Blottande av tänder
- Lyfta läppar
- Nafsa
- Attackera
- Darra
- Flyktförsök
- Sänkning bakåt
- Söka skydd
- Söka stöd av person
- Läppslickande
- Bryta ögonkontakt
- Lyfta framben
- Huka ihop
- "Startle reaction"
- Skrik

Faktorsanalys:

- Faktor 1: "Threatening"
- Faktor 2: "Attacking"
- Faktor 3: "Active fear"
- Faktor 4: "Startling"

Van den Berg L. et al., Behav Genet, 2003

Aggressionstest

Slutsats

Två typer av aggressiva strategier respektive rädslestrategier hos hundarna

Aggression $\left\{ \begin{array}{l} \text{Hot} \\ \text{Attack} \end{array} \right.$

Rädsla $\left\{ \begin{array}{l} \text{Aktiv rädsla} \\ \text{"Skvättighet"} \end{array} \right.$

Van den Berg L. et al., Behav Genet, 2003

"Big Five"

	Extraversion (Energy; Enthusiasm)	Social, livlig, aktiv, lätt för positiva känslor, äventyrlig, bestämd
	Neuroticism (Nervousness; Negative affectivity)	Ängslig, deprimerad, låg självkänsla, lynnig, stresskänslig
	Agreeableness (Affection, Altruism)	Vänlig, anspråkslös, osjälvisk, omvårdande, samarbetsvillig
	Conscientiousness (Control; Constraint)	Ordningsam, pålitlig, självdisciplinerad, betänksam, kompetent
	Openness (Open-mindedness; Originality)	Fantasifull, estetisk, uppfinningsrik, öppen för nya idéer, nyfiken

Hundarnas "Big Seven"?

- Rädsla
- Aggression
- Undergivenhet
- Socialitet
- Träningsbarhet
- Reaktivitet
- Aktivitet

Jones & Gosling, Appl Anim Beh Sci (2005)

Positiv affekt	Negativ affekt
<ul style="list-style-type: none"> • Positiva förväntningar • Glädje, upprymdhet • Lekfullhet • Sexuell lust • Tillit, omvårdnad 	<ul style="list-style-type: none"> • Oro, ängslan • Rädsla • Ilska • Avsky

The 'Emotional predisposition hypothesis'

Negativ aktivering (känslighet för aversiva upplevelser/lätthet för NA)

Hög tendens ↑

↓ Låg tendens

← Låg tendens   → Hög tendens

Positiv aktivering (känslighet för belönande upplevelser/lätthet för PA)

Sheppard & Mills, Int J Comp Psych, 15 (2002)

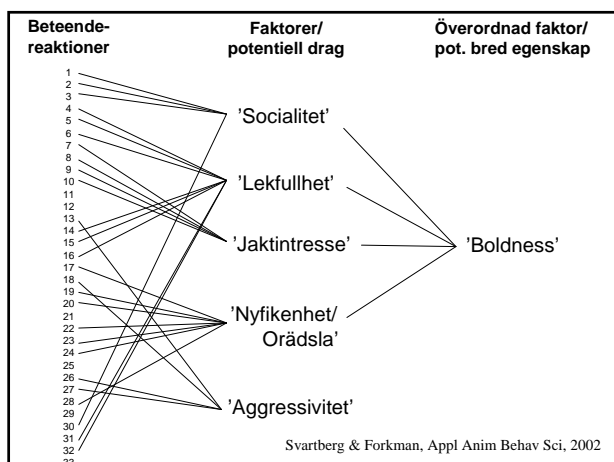
The 'Shyness-boldness-axis'

Shy ←————→ Bold

Låg	Explorering i nya situationer	Hög
Hög	Benägenhet för ängslan och rädsla	Låg
Låg	Positivt intresse i sociala möten	Hög
Låg	Benägenhet för hot/aggressivitet	Hög
Låg	Benägenhet för dominans	Hög

'Big Seven'	'Big Four'	EPH	S-B
Socialitet	Extraversion	Positive activation	Shyness-boldness
Aktivitet			
Reaktivitet	Neuroticism	Negative activation	
Rädsla	Agreeableness		
Aggression	Openness		
Undergivenhet			
Träningsbarhet			

Statistiskt signifikanta korrelationer ($R=0.60-0.91$) från ett test till nästa för alla faktorer

↓

En hunds beteende går med god säkerhet att förutsäga från ett test till ett annat

↓

MH tycks vara ett personlighetstest, där aspekter av hundens personlighet uttrycks

Förutsäger MH-beteende framgång på bruksprov?

Mer framgångsrika hundar hade högre värden för...

- Socialitet
- Lekfullhet
- Jaktintresse
- Nyfikenhet/Orädsla
- Boldness

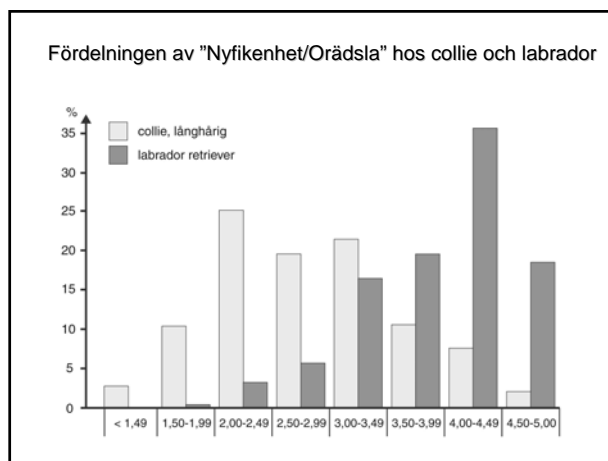
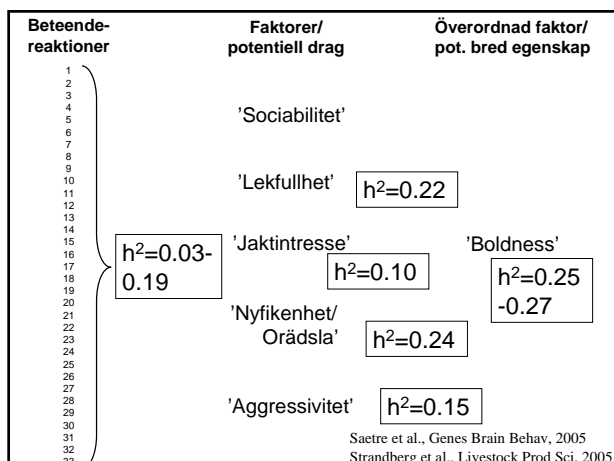
...jämfört med mindre framgångsrika hundar

Hundar med höga värden för dessa egenskaper nådde också framgång tidigare (nivå 2) än hundar med låga värden

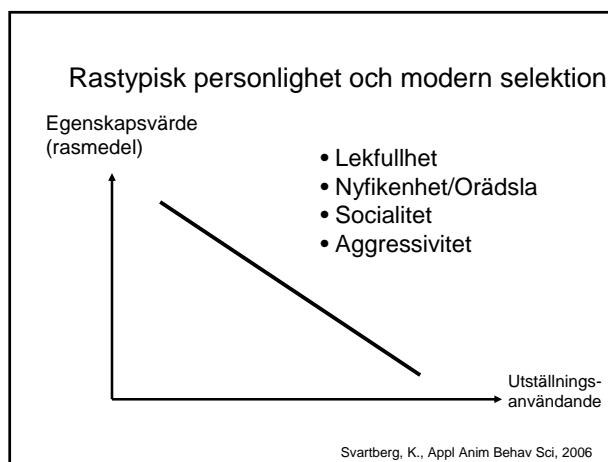
Validitet (2) – kan MH säga något om hundens beteende i vardagen?

Tre kategorier av vardagsbeteende kommer fram och beskrivs på MH:

- Attityd mot främmande personer Socialitet
- "Icke-social rädsla" Nyfikenhet/Orädsla
- Intresse att leka med personer Lekfullhet

Ras	Hänneriter från				Utställning
	Vallhundsprov	Bruksprov	Terrierjaktprov	Fågelhundsprov	
Austrållsk Kelpie	1.1	18.0	-	-	5.2
Australian Shepherd	-	9.1	-	-	6.9
Beauceron	-	2.6	-	-	14.2
BV/Groenendael	-	4.1	-	-	17.5
BV/Malinois	-	18.9	-	-	6.7
BV/Tervuren	-	9.3	-	-	10.9
Border collie	13.4	2.3	-	-	0.1
Bouvier des Flandres	-	3.1	-	-	23.7
Briard	-	1.8	-	-	7.8
Collie (långhårig)	-	0.9	-	-	2.5
Schäfer	-	0.1	-	-	11.8
Berner sennen	-	0.7	-	-	17.8
Boxer	-	2.1	-	-	15.0
Dobberman pinscher	-	4.5	-	-	12.6
Grosser schweizer sennenhund	-	0.3	-	-	20.1
Hovavart	-	-	-	-	20.8
Leonberger	-	8.6	-	-	11.9
Pinscher	-	3.0	-	-	8.6
Riesenschauzer	-	-	-	-	3.3
Ruffweiler	-	0.1	-	-	1.7
American staffordshire terrier	-	-	0.4	-	10.7
Irish soft coated wheaten terrier	-	-	-	-	15.6
Parson russell terrier	-	-	-	-	20.5
Dalmatiner	-	0.1	-	3.5	17.5
Rhodesian ridgeback	-	2.0	-	7.9	16.6
Engelsk springer spaniel	-	0.3	-	2.3	9.4
Flat-coated retriever	-	0.1	-	4.4	8.1
Golden retriever	-	0.9	-	0.9	8.6
Labrador retriever	-	0.4	-	-	13.6
Nova scotia duck tolling retriever	-	-	-	-	-
Stenbockhund	-	-	-	-	-

Avel och personlighet – en jämförelse inom raser

Enkätundersökning genom SCB om avelsmål inom 11 raser

Ras	Besvarade enkäter	Antal avkomor MH-beskrivna
Australian shepherd	11 (79%)	286
Belgisk vallhund/groenendael	11 (69%)	168
Belgisk vallhund/malinois	7 (64%)	364
Belgisk vallhund/tervuren	18 (67%)	310
Boxer	54 (74%)	1409
Collie, långhårig	62 (51%)	653
Flat-coated retriever	70 (77%)	437
Golden retriever	173 (62%)	658
Labrador retriever	171 (67%)	400
Nova scotia duck tolling retriever	30 (68%)	221
Schäfer	203 (54%)	4921

Svartberg, K., Forkman, B. & Temrin, H., unpublished data

- ### Specifika frågor om avelsmål
- Hur viktigt är det att hundar från din uppfödning...
- Fungerar bra ihop med barn
  - Fungerar bra ihop med vuxna människor
  - Fungerar bra tillsammans med andra hundar i familjen
  - Kan träffa okända hundar utan att slagsmål uppstår
  - Kan klara främmande och påfrestande miljöer
  - Klarar av att bli lämnade ensamma hemma
  - Blir harmoniska sällskapshundar
  - Inte rymmer och jagar vilt olovligt
  - Har lätt att bli hanterade
  - Har en exteriör som överensstämmer med rasstandard
  - Har förutsättningar att prestera bra i konkurrensbedömning på utställning
  - Har förutsättningar att prestera bra på vallhundsprov
  - Fungerar i praktisk vallning (nötfår)
  - Har förutsättningar att prestera bra på agilitytävlingar
  - Har förutsättningar att prestera bra på lydnadsprov
  - Har förutsättningar att fungera som tjänstehund
  - Har förutsättningar att prestera bra på bruksprov

